

Bileşim Finansal Teknolojiler ve Ödeme Sistemleri A.Ş.

TAM Ortak ATM Platformu Sistem İşletim
Kuralları

İçindekiler

1. TAM İŞLEMLER TAKAS / HESAPLAŞMA SİSTEMİ	3
1.1. GENEL AÇIKLAMA	3
1.2. TANIMLAR.....	3
2. SİSTEME KATILIM, SİSTEMDEN ÇIKARILMA VE SİSTEMDEN AYRILMA PROSEDÜRLERİ	5
2.1. SİSTEME KATILIM.....	5
2.2. ÜYELERİN TAŞIMASI GEREKEN ASGARİ TEKNİK KRİTERLER	6
2.3. ÜYELERİN TAŞIMASI GEREKEN ASGARİ MALİ KRİTERLER	6
2.4. ÜYELERİN TAŞIMASI GEREKEN ASGARİ İDARİ KRİTERLER	7
2.5. SİSTEMDEN ÇIKARILMA	7
2.6. SİSTEMDEN AYRILMA	8
2.7. SİSTEME KATILIM SEÇENEKLERİ.....	9
2.8. ÖDEME ARACI İHRAÇ EDEN VE KABUL EDEN ÜYELERİNİN TABİ OLACAĞI KURAL VE PROSEDÜRLER	9
2.9. SİSTEMDE YAPILACAK TAKAS, MUTABAKAT VE HESAPLAŞMA İŞLEMLERİ UYGULAMA KURALLARI.....	9
2.10. İŞLEMLERİN KESİNLİĞİ VE GERİ ÇEVİRİLMİZLİĞİ.....	10
2.11. TAKAS, MUTABAKAT VE HESAPLAŞMA İŞLEMLERİNDE KULLANILACAK HESAPLAR İLE ÇALIŞMA ZAMAN VE USULLERİ.....	11
2.11.1. SİSTEM'İN GENEL ÇALIŞMA SAATLERİ:	11
2.11.2. HESAPLAŞMA İŞLEMİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ VE ÖDEMELER:.....	11
3. SİSTEMDE GERÇEKLEŞTİRİLEBİLECEK İŞLEMLER.....	12
3.1. GERÇEKLEŞTİRİLECEK İŞLEM TÜRLERİ VE İŞLEMLERE KONU VARLIK ÇEŞİTLERİ	12
3.2. GERÇEKLEŞTİRİLECEK İŞLEMLERDE KULLANILACAK PARA BİRİMLERİ	13
4. ÜCRETLENDİRME ESASLARI	13
4.1. ÜYELER ARASI TAKAS KOMİSYONLARI	13
4.2. SİSTEM ÜCRETLENDİRMESİ	13
5. SİSTEMDE BULUNAN BİLGİLERİN GÜVENLİĞİ	14
6. İŞ SÜREKLİLİĞİ PLANI VE OLAĞANÜSTÜ DURUM KURALLARI	15
7. SİSTEM KURALLARI'NIN UYGULANMASI, KURALLARA UYMAMA VE DİSİPLİN CEZALARI.....	15
7.1. SİSTEM KURALLARI'NIN UYGULANMASI	15
7.2. DİSİPLİN CEZALARI	16
7.3. TEMİNAT VE TEMERRÜT MEKANİZMALARI	17
7.4. TEMİNAT	17
7.5. KABUL EDİLECEK KIYMET VE VARLIKLAR İLE TEMİNATIN TESİSİ, TAMAMLANMASI VE İADESİ	17
7.6. TEMİNAT KONUSU VARLIKLARIN NEMALANDIRILMASI	18
7.7. TEMERRÜT VE TEMİNAT MEKANİZMASININ UYGULANMASI	18
8. TAM ATM FİNANSAL İŞLEM İTİRAZLARI İLE İLGİLİ KURALLAR	19
9. DİĞER SİSTEMLERLE İLİŞKİLER	22
10. SİSTEM YENİDEN YAPILANDIRMA PLANLARI	22
11. ÜYE RİSK İZLEME ÇERÇEVESİ.....	HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.
12. SİSTEMİN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN DİĞER HUSUSLAR.....	23
13. UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARI.....	27

1. TAM İşlemler Takas / Hesaplaşma Sistemi

1.1. Genel Açıklama

TTH (TAM Takas Hesaplaşma Sistemi), Üyelerine ATM terminal yazılım ve merkezi sistemler üzerinden yönlendirme hizmeti sunar.

Sistem, platformda yer alan TAM ATM'lerde gerçekleştirilen platform üyesi bankaların kart işlemlerinin ilgili bankaya yönlendirilmesinden, platform dışı bankaların kart işlemlerinin ATM sahibi banka aracılığı ile kart kuruluşlarına yönlendirilmesinden, ATM sahibi bankada muhasebe işleminin oluşmasından ve gün sonunda bankalar arası çoklu netleştirme ile hesaplaşmayı sağlamaktan sorumludur.

TTH sisteminin Sistem İşleticisi, Bileşim Finansal Teknolojiler ve Ödeme Sistemleri A.Ş.'dir. Şirketin tebligata esas adresleri aşağıdadır:

Bileşim Finansal Teknolojiler ve Ödeme Sistemleri A.Ş.

Posta adresi: Yenişehir Mahallesi Çağlayan Sokak No: 16 34779Ataşehir / İstanbul

Kep adresi: bilesimfinansal@hs03.kep.tr

1.2. Tanımlar

Banka: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nı ifade eder.

BIN (Prefix): ISO tarafından standartları belirlenmiş, Üye ve ürününü tanımlamak için kullanılan 6 haneli numaradır.

Bileşim: TTH Sisteminin günlük işleyişinden sorumlu olan ve sistem işletimi için gerekli olan faaliyet iznine sahip tüzel kişiliktir. Bu dokümanda Bileşim, Sistem İşleticisi'ni ifade etmektedir.

Bileşim Raporlama Uygulaması: Bileşim A.Ş. tarafından geliştirilerek Üyelere Bileşim Online aracılığı ile sunulan, Üyelerin erişimine açılmış raporların okunması, filtrelenmesi, alt raporların oluşturulması ve farklı formatlarda (excel, pdf vb.) kaydedilmesini sağlayan uygulamadır.

Finansal İşlem (Para Transferi): Takas Dosyalarının içerisinde bulunan, TTH Sistemi kurallarına uygun ve Üyelerin birbirine ödeme yükümlülüğünün üstlenilmesi veya yerine getirilmesi sonucunu doğuran transfer emridir.

Finansal Olmayan Bilgi Kaydı (Bilgi Kaydı): Takas Dosyalarının içerisinde bulunan, TTH Sistemi kurallarına uygun olan ve finansal etki doğurmayan bilgi içerikli verilerdir.

Gelen (Incoming) Takas Dosyası (IN Dosyası): Bileşim tarafından oluşturulan, bu dosyayı alan Üyenin hedef olduğu işlemleri ve bilgi kayıtlarını içeren dosyadır.

Giden (Outgoing) Takas Dosyası (OUT Dosyası): Üye Katılımcı tarafından oluşturulup Bileşim ile paylaşılan, kendisini oluşturan Üyenin işlem ve bilgi kayıtlarını içeren dosyadır.

Hedef Üye: Takasa gönderilen işlem ve bilgi kayıtlarını alan üyedir.

Kanun: 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'u ifade eder.

Kayıt: Takas Dosyalarında bulunan işlem veya bilgi kayıtlarını oluşturan veri desenidir.

Mutabakat Hesabı: TCMB nezdinde açılmış olan ve TTH Üyeleri arasında Hesaplaşmanın yapıldığı Bileşim serbest hesabıdır.

Netleştirme: Bir Üyenin gönderdiği ve aldığı işlemlerden kaynaklanan alacak ve borç tutarlarının mahsup edilerek tek bir alacak veya borca dönüştürülmesi işlemidir

Net Alacak/Borç Tutarı: Net Hesaplaşmaya esas teşkil eden Takas dosyalarındaki işlemlerin TTH Sistemi tarafından çoklu Netleştirilmesi ile Üye bazında hesaplanan ve Bileşim Online / Raporlar / Hesaplaşma Özet Raporu ile Üyelere iletilen net hak/yükümlülük tutarıdır.

Özel Statülü Katılımcı: Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemlerinin Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik'in 8. maddesinin 6. fıkrasına istinaden; nitelik ve koşulları Banka'nın onayını almak kaydıyla Bileşim tarafından belirlenen Üyeyi ifade etmektedir.**Sistem Sözleşmesi:** Bu dokümanda Sistem Sözleşmesi, TAM Takas ve Hesaplaşma Sistemi, Ortak ATM Hizmet Çerçeve Sözleşmesi'ni ifade etmektedir.

Sistem Kuralları: Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemlerinin Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik'in m. 7 hükmüne istinaden Sistem İşleticisi tarafından düzenlenen ve Sistem Sözleşmesi'nin eki olarak kabul edilen, Sisteme üye tüm Katılımcılar ile Sistem İşleticisi için bağlayıcı olan işbu dokümanı ifade etmektedir.

Takas Kontak Kişisi: Üye Katılımcının Bileşim'e bildirdiği, Dosya transfer işlemlerinin yürütülmesinden sorumlu kişi(ler)dir.

TAM Takas Hesaplaşma (TTH) Sistemi: Üyeler arasında kartla/kartsız gerçekleştirilen işlemlerin karşılıklı takas edilmesini, çok taraflı netleştirilmesini ve mutabakatını (hesaplaşılmasını) sağlayan Bileşim hizmetidir.

Üye: TTH Sistemine katılan, doğrudan İşlem gönderme yetkisine sahip olan ve Sistem Kuralları'na uymakla yükümlü Katılımcı tüzel kişilerini ifade etmektedir.

Yönetmelik: Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemlerinin Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik (RG, S. 29044, T. 28.06.2014)'i ifade eder.

2. Sisteme Katılım, Sistemden Çıkarılma ve Sistemden Ayrılma Prosedürleri

2.1. Sisteme Katılım

Sisteme katılım, TAM Ortak ATM Platformu üyelik sürecinin eksiksiz olarak tamamlanması ile gerçekleşmektedir.

Üye, Sisteme katılım sürecinde Bileşim'in kendisine sağlayacağı Sistem Sözleşmesi ve işbu Sistem Kuralları'ndan doğan -başta teknik, mali ve idari olmak üzere- tüm gereklilikleri karşıladığının teyit edilebilmesi için talep edilen belgeleri sağlamakla yükümlüdür.

Sistem Kuralları, TTH Sistemi'nde meydana gelebilecek her türlü riskin asgari seviyeye indirilmesi ve TTH Sistemi'nin istikrarının gözetilmesi suretiyle; makul ve tarafsızca uygulanmak üzere hazırlanır ve Üyeler ile imzalanan Sistem Sözleşmesi'nin ayrılmaz bir parçasını teşkil eder.

İşbu Sistem Kuralları'na istinaden imzalanacak Sistem Sözleşmesi'nin imza edildiği tarihte ve/veya bu tarihte olmasa bile, hizmet almaya başladıktan sonra herhangi bir tarihte, Sistem İşleticisi'nin esas veya çıkarılmış sermayesinin asgari %10 (yüzde on) hissesine sahip Üyeler, Sistemde "Özel Statülü Katılımcı" olarak kabul edilir. İlgili Üyenin Özel Statülü Katılımcı olması için sermayesinin kamu kaynaklarından müteşekkil olması şarttır.

Bileşim, başvuru değerlendirme süreci sonrasında Üyeden, risk yönetim süreçlerini işletmesini takiben uygun görebileceği ve Yönetmelik'in 23. maddesi hükümlerine uygun olarak belirlenecek teminatı talep etme hakkına sahiptir. Bu talep doğrultusunda Üye, talep edilen teminatı Sisteme katılmadan önce sağlamakla yükümlüdür.

Sisteme katılım sürecinde başvuru bilgilerinde eksiklik tespit edilmesi halinde Bileşim, başvuru sahibine 15 gün süre tanıyarak eksikliklerin giderilmesini ister. Sistem İşleticisi,

başvurunun yapılması ve varsa eksik bilgi ve belgelerin tamamlanmasını müteakip üç (3) ay içerisinde başvuruyu sonuçlandırır ve ilgilileri bilgilendirir.

Üye, Sistem Kuralları'nı kabul etmesini ve gerekli diğer tüm kriterleri taşıdığı için Bileşim tarafından teyit olunmasını takiben iki (2) ay içerisinde Sistem Sözleşmesi'ni imzalar. Aksi takdirde onay süreci en baştan-tekerrar başlatılacaktır. Bütün gereklerin yerine getirilmesini takiben Üyenin Sisteme katılımı, Sistem İşleticisinin Yönetim Kurulu'nca değerlendirilir ve Üye, Sistem'e dahil edilir.

2.2. Üyelerin Taşınması Gereken Asgari Teknik Kriterler

Sisteme iştirak etmek isteyen Üyeler, Bileşim'den alacakları hizmetlere yönelik olarak gerekli olan altyapı, donanım ve yazılımı sağlayacak veya Bileşim tarafından verilen hizmetlerin entegre bir parçası olarak söz konusu altyapı, donanım ve yazılım hizmetlerinin, bedeli karşılığında kurulup işletilmesini Bileşim'den talep edebileceklerdir.

Sisteme katılmak isteyen başvuru sahiplerinin asgari olarak;

Bağlı oldukları bağımsız idari otoritelerce (başta Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu olmak üzere) belirlenen ve Kanun ile Banka tarafından yürütülen ödeme sistemleri mevzuatından doğan her türlü koşul ve yeterliliği,

İşbu Sistem Kuralları ve Ek-1'de yer alan Üyeler Arası Takas ve Hesaplaşma Sistemi Dosya Yapısı Dokümanı ("TTH Dosya Yapısı Dokümanı") ile Sistem Sözleşmesi'nde yer alan her türlü yeterlilik ve koşulu sağlaması zorunludur.

Bileşim'den alınacak hizmetlere yönelik gerekli olan altyapı, donanım ve yazılım Bileşim tarafından bildirilmiş güncel spesifikasyonlara uygun olacaktır. Söz konusu spesifikasyonlar, Üye ve Üyeye sunulan hizmetler bazında özelleştirilebilecektir. Hizmet verilen süre zarfında Bileşim ilgili Üyeyi dilediği zaman altyapı, donanım ve yazılım spesifikasyonları konusunda denetleme hakkına sahiptir. Söz konusu altyapı, donanım ve yazılımın uygun olmadığının tespiti halinde Üyenin sözleşmesi, Sistem İşleticisi tarafından derhal, herhangi bir bildirim gerek kalmaksızın ve herhangi bir tazminat ödeme yükümlülüğü olmaksızın feshedilebilir.

2.3. Üyelerin Taşınması Gereken Asgari Mali Kriterler

Finansal risk kapsamında; Üyenin sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, yönetim şekli, kârlılığı, likidite pozisyonu, fonlama yapısı ve sermayedarları incelenerek, Merkez Bankası sistem

işleticiliği yönetmeliğine uygun olarak Bileşim'in risk yönetim sreğleri çerçevesinde sisteme katılım için uygunluğu tespit edilecektir. Uygunluk tespitinde gözetilecek kriterler, Sistem İşleticisi'nin tarafsız olma yükümlülüğüne aykırı olamaz ve mevzuattan doğan asgari ölçütler karşısında -haklı bir neden olmadığı müddetçe- önemli derecede farklılaşamaz.

2.4. Üyelerin Taşıması Gereken Asgari İdari Kriterler

ye, TTH Sistemi'ne katılım sürecinde aşağıda belirtilen dokümanları, en güncel versiyonlarını içerecek şekilde paylaşmakla yükümlüdür:

- Yıllık Faaliyet Raporu / Finansal Tablolar,
- Kayıtlı Bulunulan Ticaret Sicil Müdürlüğü'nden alınmış kuruluş ve/veya faaliyet belgesi,
- Alanında ilgili düzenleyici kurumdan alınmış bir izin/lisans kapsamında faaliyet gösterildiğine ilişkin belge,
- Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Dolandırıcılığın nlenmesine dair prosedürler,
- İş Planı

Bileşim gerekli gördüğü durumlarda yapılan için içeriği gereği ye ve onun hissedarlarından başka dokümanlar da talep edebilir.

2.5. Sistemden ıkarılma

yenin;

- Mutabakat işlemleri ve süreçlerine dair yükümlülüklerini yerine getirmemesi veya getirememesi,
- Sisteme kabul edilirken karşıladığı Sisteme katılım koşulları ile asgari teknik, mali ve idari yeterliliklerinin ortadan kalkması veya söz konusu kriterlere dair beyan ettiği bilgilerin gerçeği yansıtmadığının Sistem İşleticisi tarafından tespit edilmesi,
- Sisteme kabul edilirken gerekli olan altyapı, donanım ve yazılımı, kendisine Bileşim tarafından verilen süre içerisinde sağlayacağına dair taahhüdünü yerine getirmemesi,
- Sisteme kabul edilirken veya sonrasında Bileşim tarafından talep edilebilecek teminat tutarlarını karşılayamaması,
- Sisteme kabul edilirken sağlanan bilgi veya diğer belgelerde değişiklik meydana gelmesi halinde bunun Bileşim'e 24 saat içerisinde bildirilmemesi,

- Sistem Kuralları'na uyulmaması sebebiyle aynı yıl içerisinde üç kez üst üste disiplin cezası almış olması,
- İlgili bağımsız idari otorite tarafından verilmiş olan izninin/lisansının iptal edilmesi veyahut başka bir şekilde geçerliliğini yitirmesi,

halinde Bileşim'in sözleşmeyi 24 saat içerisinde ve herhangi bir tazminat ödemedi feshetme ve Üyeyi Sistemden çıkarma hakkı saklıdır. Sistemden çıkarılma kararı; Üyenin bekleyen tüm işlemlerinin gerçekleştirilmesinden sonra yürürlüğe girecek ve Sistemden çıkma anından sonra herhangi bir işleminin yapılmamasının sağlanacağı şekilde uygulanır.

2.6. Sistemden Ayrılma

Sistemden ayrılmak isteyen Üye, en az altı (6) ay öncesinden, Bileşim'e yazılı bildirimde bulunur. Sistem Sözleşmesi'ne istinaden Üyenin, sözleşmeyi derhal feshine ilişkin durumlar saklıdır.

Üyenin TTH Sistem'inden ayrılması yahut Bileşim'in madde 2.2. -veya Sistem Sözleşmesi'nden doğan sebepler- doğrultusunda Üyeyi Sistemden çıkarması halinde; Bileşim'in "Sistem İşleticisi" sıfatıyla verdiği hizmet, TTH Sistemin'den ayrılan Üyenin Sistem İşleticisine yazılı başvurusu ile ve tarafların mutabakatı ile üç (3) aydan kısa ve on iki (12) aydan uzun olmamak üzere taraflarca belirlenecek süre boyunca devam eder.

TTH Sistemi'nden ayrılan Üyeye ait yapılan son netleştirme ve mutabakat işlemi sonrasında yapılacak harcama itirazlarına ilişkin Bileşim'in sorumlu olduğu süre, yukarıda yer alan sürelerle dahil olmayıp, söz konusu sürelerin bitiminden itibaren işlemeye başlayacaktır.

Üyenin, sözleşme dönemi içerisinde bildirim tarihini izleyen altı (6) aylık sürenin bitiminden önce TTH Sistemin'den ayrılması halinde, sözleşme dönemine ilişkin kalan süreye isabet eden (6 aydan az olmamak kaydıyla) hizmet bedelinin %80'inini fesih bedeli olarak Bileşim'e nakden öder.

Üyenin, Sistem Sözleşmesi'nin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde sisteme katılım esnasında ödediği Sisteme Giriş Ücretine ilişkin herhangi bir talep yöneltme hakkı bulunmamaktadır. Sözleşmenin Üye tarafından haklı nedenle feshine ilişkin durumlar saklıdır.

2.7. Sisteme Katılım Seçenekleri

Üyelerin tamamı, yapılacak ortak mutabakat sonucunda işbu Sistem Kuralları'na ek olarak Sistem Sözleşmesi ile Bileşim tarafından zaman zaman çıkartılabilecek ve Üyelere duyurulacak olan politika, prosedür, uygulama, sirküler ve sair düzenleme hükümlerine tabidirler. Üyeler, kendilerine sunulan hizmetler bazında Bileşim tarafından duyurulan, süreçlere ilişkin düzenleyici işlemler ile bunların güncel versiyonlarına (geçerlilik tarihi itibarıyla) uymak zorundadır.

2.8.Ödeme Aracı İhraç Eden ve Kabul Eden Üyelerinin Tabi Olacağı Kural ve Prosedürler

Üyeler işbu Sistem Kuralları 4. maddesi içerisinde yer alan prensipler çerçevesinde hesaplaşma işlemlerini gerçekleştirmek ve ilgili ödemeleri Bileşim hesabına aktarmak zorundadır. Herhangi bir gecikme yaşanması halinde Bileşim tarafından Üyeye gecikilen hesaplaşmaya konu tutar ile ilgili olarak gecikilen gün bazında TCMB Gecelik Borçlanma faizi oranında faiz uygulanacaktır.

Üyeler, başta ATM terminalleri olmak üzere ödeme aracı kabul edecekleri kanallarda, işbu Sistem Kuralları ve ekleri ile Sistem Sözleşmesi'nde yer alan teknik kriterleri (yazılım/donanım) sağlamakla yükümlüdür. Üyeler, mutabakat sürecinde Sistem Kuralları 4.maddesidüzenlemesinde yer alan esaslara tabidir.

2.9.Sistemde Yapılacak Takas, Mutabakat ve Hesaplaşma İşlemleri Uygulama Kuralları

TTH Sistemi'nde gerçekleşen işlemlerin takas, hesaplaşma ve mutabakatına ilişkin uygulama kuralları, bu kurallar çerçevesinde benimsenecek yöntemler ve bu yöntemlerin uygulanmasına ilişkin esaslar ile Üyelerin kendi aralarında gerçekleştirdikleri işlemler açısından bu işlemlerin takas, hesaplaşma ve mutabakatı bağlamında Bileşim'in rolü işbu bölüm altında belirlenmiştir.

Bu bölümde belirtilen sürelerin anlaşılması adına;

- İşlem günü: t
- Takas günü: t+1
- Hesaplaşma günü t+1 (ilk iş günü)

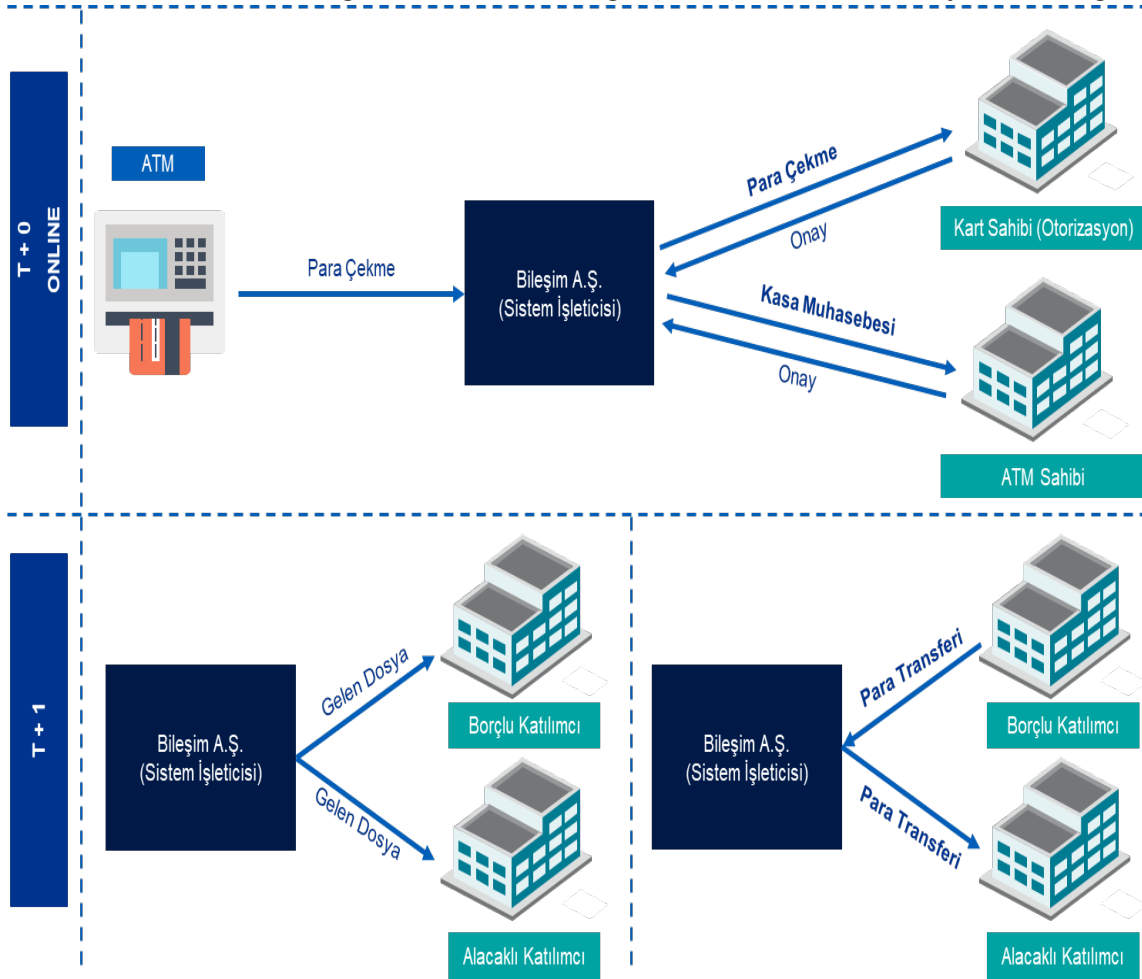
temsil etmektedir.

2.10. İşlemlerin Kesinliği ve Geri Çevrilmezliği

Terminallerde 23:59'a kadar gerçekleşen işlemlerin, Bileşim sistemine kaydedilmesi ile sistemde işlemler geri alınamaz hale gelir. İşlemlerin Sisteme kayıt anı, geri alınmanın mümkün olmadığı ana karşılık gelir.

24:00 itibarı ile Bileşim sistemine kaydedilmiş işlemler sisteme girmiş kabul edilir.

Bileşim tarafından kabul edilen ve TTH Sistemi'ne kaydedilen işlemlerin, hedef-alıcı Üye tarafından reddedilmesi mümkün değildir. TTH Sistemi'ndeki olası bir problem nedeniyle oluşabilecek hatalı kayıtlar bu madde kapsamı dışında olup, tespit edilen hatalı kayıtların düzeltilmesi takas günü sonrası gerçekleştirilir ve Üyeler bilgilendirilir.

Tablo: Takas/Hesaplaşma Akışı

2.11.Takas, Mutabakat ve Hesaplaşma İşlemlerinde Kullanılacak Hesaplar ile Çalışma Zaman ve Usulleri

Takas, Mutabakat ve Hesaplaşma İşlemlerinde Bileşim'in Merkez Bankası'ndaki TR93 0000 1002 0000 0350 9360 07 numaralı Mutabakat Hesabı kullanılacaktır.

2.12. Sistem'in Genel Çalışma Saatleri:

TTH Sistemi 7 gün 24 saat çalışabilir konumdadır.

Bileşim, sistemdeki ATM cihazlarından t günü 23:59'a kadar gerçekleşen tüm işlemlere ait hesaplaşma dosyasını, t+1 günü en geç saat 09:00'a kadar, Ek-1'de yer alan TTH Dosya Yapısı Dokümanında tanımlanan kurallar çerçevesinde, Üyenin (S)FTP ortamına gönderilmesini sağlar. Bileşim tarafından Üyelere gönderilen TTH Dosya Yapısı Dokümanına uygun raporların birer kopyası, Bileşim tarafından on (10) iş günü süresince saklanır ve talep edilmesi halinde Üyelere yeniden gönderilebilir. Ödemeler ve tahsilatlar Bileşim'in takas hesapları üzerinden ilgili Üyeler özelinde yapılır.

2.13. Hesaplaşma İşleminin Gerçekleştirilmesi ve Ödemeler:

Hesaplaşma işlemi, iş günü ise takas gününde (t+1), değilse takip eden ilk iş gününde gerçekleştirilir. Üyeler özelinde oluşturulan hesaplaşma raporlarına istinaden, hesaplaşma tarihinde (t+1), Üyelerin net borç veya alacak durumlarına göre ödemeler veya tahsilatlar gerçekleştirilir. Üyeler nette borçlu olmaları durumunda ilgili miktarları EFT vasıtası ile hesaplaşma tarihinde (t+1), saat 12:00'a kadar Bileşim'in bildirdiği mutabakat hesabına öderler. Üyelerin nette alacaklı olmaları durumunda ise Bileşim, yine EFT vasıtasıyla ve hesaplaşma tarihinde (t+1), saat 15:00'a kadar Üyeler tarafından bildirilen hesaplara ilgili tutarların ödemesini gerçekleştirir.

Üyeler yarım iş günlerindeki ödemelerini en geç saat 10:00'a kadar Bileşim'in bildirdiği mutabakat hesabına öderler. Bileşim, EFT vasıtasıyla ve hesaplaşma tarihinde 12:00'a kadar Üyeler tarafından bildirilen hesaplara ilgili tutarların ödemesini gerçekleştirir.

Pazartesi günleri belirlenen hesaplaşma tutarı; Cuma, Cumartesi ve Pazar günleri gerçekleşen netleştirme sonrasında her takas günü için ayrı ayrı paylaşılmış olan Net Borç / Alacak Tutar bakiyelerin toplamıdır. Üye, Pazartesi günü Cuma, Cumartesi, Pazar net bakiyelerini Mutabakat Özet Raporu'ndaki, 3 günlük net bakiyesini baz alarak, tek bir kalem şeklinde öder/alır.

Resmî tatil günleri sonrasındaki ilk iş gününde de yukarıda açıklanan yöntem (tatil günü öncesi son iş günü ve tatil günlerinde gerçekleştirilen işlemleri içerecek şekilde tarih aralığı girilerek) uygulanır.

Bileşim ve/veya Üyeler hakkında verilen -ve başta askıya alma, sınır getirme ve sürekli olarak durdurma olmak üzere- fon aktarım tasarrufunu kısıtlar nitelikteki her türlü tedbir ve karar, netleştirme işlemlerinden müstesnadır.

Söz konusu tedbir ve kararların netleştirme işlemlerinden hariç tutulmasında, Sistem İşleticisine yapılacak tebligat günü esas alınır. Şu kadar ki, tebligatın yapıldığı gün gerçekleştirilecek netleştirme işlemlerinde söz konusu tedbir ve kararlar esas alınmaz ve Üyenin hesaplarında bulunan fonlar öncelikli olarak ilgili Üyenin yükümlülüklerinin yerine getirilmesi için kullanılır.

Söz konusu tedbir ve kararlar, Üyeler tarafından sağlanan teminat varlıkları hakkında uygulanmaz.

Sistem İşleticisi, uyguladığı tedbir ve kararlar hakkında Banka'yı gecikmeksizin bilgilendirir.

Üyelerin TTH Sistemi'nden doğan borçlarını, kendi sistemleri ya da farklı banka sistemleri üzerinden TCMB nezdindeki BİLEŞİM Mutabakat Hesabı'na gönderirken açıklama alanında "[4 haneli üye numarası]"nı eklenmesi beklenmektedir.

EFT'lerde kullanılacak örnek açıklama: 01 Mart 2023 TTH Sistemi Ödemesi [0010]

TTH Sisteminde yalnızca tutarı 1.000.000 TL (Türk Lirası) ve altında olan işlemlerin takası gerçekleştirilir. 1.000.000 TL (Türk Lirası) üzerindeki işlemlerin bölünerek takasa gönderilmesi gerekir. Bu tutar üzerinde gönderilecek işlemler, "işlem tutarı belirlenen limitten yüksek olamaz" açıklamasıyla TTH Sistemi tarafından reddedilir.

3. Sistemde Gerçekleştirilebilecek İşlemler

3.1. Gerçekleştirilecek İşlem Türleri ve İşlemlere Konu Varlık Çeşitleri

İşlemlere konu varlık çeşitleri kaydi para ile sınırlandırılmış olup, bunun dışında herhangi bir menkul değer ile işlem yapılmamaktadır.

İşlem Açıklaması	ATM Sahibi Üyeye Göre
Para Çekme	ALACAK
Para Yatırma	BORÇ
Nakit Avans	ALACAK
Para Çekme Ters İbraz	BORÇ
Para Yatırma Ters İbraz	BORÇ
Nakit Avans Ters İbraz	BORÇ
Para Çekme İptali	BORÇ
Para Yatırma İptali	ALACAK
Nakit Avans İptali	BORÇ
Para Çekme Ters İbraz İptali	ALACAK
Para Yatırma Ters İbraz İptali	ALACAK
Nakit Avans Ters İbraz İptali	ALACAK
Alınan Ücret	ALACAK
Verilen Ücret	BORÇ
Alınan Hizmet Ücreti	ALACAK
Verilen Hizmet Ücreti	ALACAK

3.2. Gerçekleştirilecek İşlemlerde Kullanılacak Para Birimleri

İşlem yapılan ilgili ulusal ve/veya uluslararası kartlı sistem kuruluşunun hesaplaşma para birimleri kullanılır. Yerel işlemler için Türk Lirası (TL), taraflar arası ortak mutabakatla uluslararası işlemler için ise Amerikan Doları (USD) veya Avrupa Para Birimi (EURO) kullanılmaktadır. Üye/Üyeler ile Bileşim arasında karşılıklı mutabakat ile yeni döviz birimleri üzerinden takas yapılması ve / veya yeni ödeme araçları kabul edilmesi mümkün olacaktır; fakat her halükârda işlem uluslararası düzeye çıkmadığı sürece TL bazında gerçekleştirilecektir.

4. Ücretlendirme Esasları

4.1. Üyeler Arası Takas Komisyonları

Üyeler arası takas komisyon oranı, Üyeler tarafından oluşturulacak bir komisyon tarafından belirlenecektir.

4.2. Sistem Ücretlendirmesi

TAM Ortak ATM Platformu Ücret Tarifesi'nde tanımlanmaktadır.

Sistem İşleticisi Ücret Tarifesi'ni, Üye Risk İzleme Prensipleri (m. 13) doğrultusunda Üyelerin taşıdığı risk potansiyeli, ATM altyapı ve saha operasyonları giderleri, Üyelerin

işlem hacmi, her bir Üyeye ait teminat varlıklarının durumu vb. kriterlere istinaden belirleyeceği politikalar doğrultusunda oluşturur.

5. Sistemde Bulunan Bilgilerin Güvenliği

Üyeler tarafından bilgi güvenliği yönetimine dair görev, sorumluluklar oluşturulur ve bilgi güvenliği politikası ve bilgi güvenliği olay yönetimi süreci tesis edilir.

Üyeler, tabi olunan regülasyonlar doğrultusunda belirlenmiş bilgi güvenliği kurallarına ve bilgi güvenliği olay yönetimi sürecine uymakla birlikte, TAM Ortak ATM Platformu işletim süreçlerindeki görev ve sorumluluklar aşağıda belirtilmiştir.

TTH Sistemi'nde bulunan sistemleri güvenliği, işlerliği ve veri bütünlüğü Bileşim'in sorunluluğunda olup, mülkiyeti ve yönetimi Bileşim'e ait olmayan donanım ve ortamların güvenliği ilgili Üyeye aittir (ATM cihazı, network hatları ve cihazları vb.).

Sorumluluk alanları kapsamında, bilgi güvenliğine karşı riskler, Üyeler tarafından regülasyonlar doğrultusunda düzenli olarak değerlendirilerek, ilgili taraflarca risklere karşı aksiyonlar alınır ve gerekli takip yapılır.

Müşterilerin TTH Sistemi'ne dahil ATM'lerde gerçekleştirdiği PIN giriş işlemleri hassas bilgi olarak değerlendirilip, regülasyonlar gereğince platform üzerinde şifreli olarak iletilerek PIN güvenliği sağlanmış olur.

Regülasyonlar doğrultusunda kullanılması gereken kriptografik anahtarların, TTH Sistemi'nde kullanılan tüm kullanıcı ID'leri ve parolalar, tabi olunan regülasyonlara uygun olarak düzenlenerek kullanılmaktadır.

Üyeler, mülkiyetinde bulunan sistemlerin güvenlik açıklıklarını gidermek amacıyla otomatik olarak veya düzenli periyotlar ile gerekli güncellemelerini ve yamalarını yüklemekle yükümlüdür.

Sistemlere lokasyon içinden ve/veya uzaktan erişen kullanıcıların, kullanıcı bilgilerinin kimlik doğrulama işlemleri, sisteme erişim onayı ve işlem iz kayıtları tabi olunan regülasyon kurallarına uygun olarak sağlanmaktadır.

Bilişim Teknoloji Sistem lokasyonlarına (Veri Merkezleri vb.) fiziksel erişim için yetkilendirme onay süreci uygulanmakta olup tüm erişimler kayıt altına alınmaktadır. Veri merkezleri, regülasyonların gerektirdiği tüm sertifikasyonlara sahiptir.

Uygulama ve kullanıcı bilgileri regülasyonlar doğrultusunda düzenli olarak gözden geçirilir ve kayıt altına alınır.

Üyeler, mülkiyetlerinde olan sistemler kapsamında ulusal ve uluslararası kartlı sistem kuruluşlarının veri koruma standartlarına (TCMB, PCI-DSS vb.) uygun mekanizmaları tesis etmek ile yükümlüdürler.

6. İş Sürekliliği Planı ve Olağanüstü Durum Kuralları

Bileşim, herhangi bir nedenle (S)FTP altyapısında dosya transferini gerçekleştiremezse, işbu Sistem Kuralları'nın 4. maddesinde belirlenen zaman periyotları dahilinde Tam Takas ve Hesaplaşma (TTH) Dosya Yapısı Dokümanında belirtilen raporları Üyeye USB Bellek veya taşınabilir disk ile saat 14:00 'e kadar güvenlik prosedürlerine uygun bir şekilde teslim edecektir. Dosyanın Üye tarafından alınamamış olması, Üyenin hesaplaşma kapsamındaki ödeme yükümlülüklerini değiştirmez.

TTH Sistemi'nde yaşanacak olağanüstü bir durum nedeniyle ilgili Üye bağlantılarının kullanılamaması halinde Bileşim'in olağanüstü durum merkezine, Üyelerin kendi olağanüstü durum merkezleri ve/veya ana merkezleri üzerinden ulaştırabilmelidir. Bileşim'in sistemlerinde yazılım ya da donanım problemlerinin söz konusu olması halinde, Bileşim, hesaplaşma raporlarını en geç (t+2) gün içerisinde Üyelere gönderir.

İş Sürekliliği planı testi her yıl Bileşim'in ve kritik servis sağlayıcılarının katılımı ile gerçekleştirilir. İş Sürekliliği testi sonrası geliştirilmesi gereken noktalar Üyenin yönetimi tarafından değerlendirilir. Geliştirilmesi gereken noktalar için gerekiyorsa projeler başlatılır. İş ve BT sürekliliğinin etkinliğini arttıracak projeler yönetim tarafından takip edilir.

7. Sistem Kuralları'nın Uygulanması, Kurallara Uymama ve Disiplin Cezaları

7.1. Sistem Kuralları'nın Uygulanması

Sistem Kuralları ve işbu kurallar üzerinde yapılacak her türlü değişiklik, Bileşim ve tüm Üyeler için bağlayıcıdır. Sistem Kuralları Banka'nın ve Özel Statülü Katılımcıların onayının alınması ve Bileşim tarafından kalıcı veri saklayıcısı aracılığıyla bilgilendirme yapılmasına müteakip tüm Üye adayları için geçerli hale gelir.

Bileşim, Sistem Kuralları hakkında yapısal ve/veya yapısal olmayan değişiklik yapma yetkisine Özel Statülü Katılımcıların mutabakatı sonrası sahiptir. Sistem Kuralları'nda yapılacak değişikliklere uymayan katılımcıların üyelikleri süreli ya da süresiz olarak

durdurulur. Gerçekleştirilecek yapısal değişikliklerde Banka'nın ve Özel Statülü Katılımcıların onayının alınması zorunludur.

Gerçekleştirilecek her türlü değişiklik, yürürlüğe girmeden önce mutabık kalınan sürede Üyelerin bilgisine sunulur. Yürürlüğe başlama süresi yapısal nitelikli değişikliklerde on beş (15); Sisteme katılım koşullarına dair değişikliklerde ise otuz (30) günden az olamaz. Sisteme katılım koşullarında yapılan değişiklikler ayrıca internet sitesinde yayımlanmak suretiyle kamuoyuna duyurulur.

Sistem İşleticisi talep üzerine, Üyelerden almaya yetkili olduğu her türlü bilgi, belge ve kaydı Banka ile paylaşmak ve ayrıca Kanun'un 10. maddesinin uygulanmasını gerektiren herhangi bir olayın gerçekleşmesi halinde, durumu gecikmeksizin Banka'ya bildirmekle yükümlüdür.

7.2. Disiplin Cezaları

Üyenin işbu Sistem Kuralları ve Sistem Sözleşmesi nezdinde belirlenen kurallara aykırı davranışı ile teknik mali ve idari gereklilikleri karşılayamaması hallerinde; Bileşim'in, söz konusu aykırılığın konusuna ve derecesine bağlı olarak:

- i. Üyeye gerekli düzenlemeleri yapması adına süre tanınabilir,
- ii. Bileşim tarafından belirlenecek ve Üyelere iletilecek para cezalarından biri uygulanabilir,
- iii. Üyenin işlemleri belirli bir süre askıya alınabilir,
- iv. Üye sistemden çıkarılabilir,
- v. Üyeden, daha önce talep edilmemiş ise teminat talep edilebilir veya önceden talep edilmiş teminata ek olarak yeni bir teminat talep edilebilir.

Üyeler hakkında uygulanacak disiplin yaptırımlarında yukarıdaki sıranın izlenmesi esastır. Ancak durumun özellikleri gerektiriyorsa; özellikle söz konusu aykırılık Üyenin TTH Sistemi'nden çıkarılmasında haklı sebep teşkil ediyor, tüm Üyeler bakımından Sistemin sürekliliğini tehdit ediyor ve/veya Sistem İşleticisinin Banka'ya karşı sahip olduğu yükümlülüklerini yerine getirmesine engel teşkil ediyorsa, yukarıdaki sıra izlenmeksizin Üye hakkında disiplin işlemi tesis edilmesi mümkündür.

Bu madde çerçevesinde yapılacak işlem ve bildirimler Üyeye yazılı olarak bildirilir. Bileşim'in veya diğer tarafların bu nedenle uğradığı her türlü zararlara karşılık maddi tazminat talep hakkı saklıdır.

7.3. Teminat ve Temerrüt Mekanizmaları

Teminat mekanizması ile temerrüde ilişkin esaslar, bu bölüm altında belirtilen şartlar çerçevesinde Bileşim tarafından belirlenecektir.

7.4. Teminat

Bileşim tarafından belirlenen tutarda teminat, Üyelerden talep edilebilecek olup teminat tutarı, en az ilgili Üyenin son altı (6) aylık dönemdeki ortalama net takas borcu olarak belirlenecektir. Söz konusu teminat tutarı, Bileşim tarafından TTH Sistemi'n katılım esnasında talep edilebileceği gibi TTH Sistemi'ne katılımdan sonra da ilgili Üyenin Bileşim tarafından değerlendirilmesi üzerine talep edilebilir yahut daha önceden teminat olarak alınmış bir tutar var ise Bileşim bu tutarının arttırılmasına karar verebilir.

Teminata konu varlıkların tevdiine ilişkin tüm masraflar Üyelere ait olacaktır.

Talep edilen teminatın Üye tarafından karşılanmaması halinde, Bileşim'in TTH Sistemi'n den çıkarılma ve/veya disiplin cezasına ilişkin yetkilerini kullanma hakkı saklıdır.

7.5. Kabul Edilecek Kıymet ve Varlıklar ile Teminatın Tesisi, Tamamlanması ve İadesi

Teminat; teminat mektubu, DİBS (devlet iç borçlanma senedi) veya nakit şeklinde alınabilecektir.

Bu teminat, teminat mektubu şeklinde olacak ise Üye dışındaki bağımsız/üçüncü kişi tarafca sağlanacak kesin ve süresiz bir teminat mektubu şeklinde olacaktır. Teminat mektubunu sağlayacak olan bağımsız tarafın yeterliliği, Bileşim tarafından önceden değerlendirmeye tabi tutulacaktır.

Teminat yükümlülüğü, her bir Üye için belirlenen miktarın ilgililerine bildirilmesini müteakip, teminat konusunun Bileşim'in belirlediği banka/Saklama Kuruluşu nezdindeki hesaba tevdi edilmesi ile yerine getirilir. Söz konusu hesaplar, Bileşim tarafından "teminat yöneticisi" sıfatıyla, kendisi ile Üyelerin varlıklarından ayrı ve düzenli olarak izlenir.

Yapılan periyodik izlemeler neticesinde Üyenin risk potansiyelindeki artış, Sistem Kuralları' na uygunluk sicili ve hesaplaşma sürecinde temerrüt yaşanması hallerine bağlı olarak Bileşim, eksilen teminat varlıklarının tamamlanmasını ve/veya ek teminat varlığı sunulmasını talep edebilir.

Sistemden ayrılmak isteyen yahut Sistemden çıkarılan Üyelerin teminatları, Sistem Kuralları ile bağlı oldukları müddetin sonunda ve her halükârda gerekli hesaplaşma işlemlerinin tamamlanmasından sonra iade edilir. Üyeliği devam eden Üyelerin risk oranlarındaki olumlu değişim halinde de teminat iadesi, risk değerlendirme sonucuna göre gerçekleştirilir.

7.6. Teminat Konusu Varlıkların Nemalandırılması

Üyelerden alınan teminat ve katkılar, Banka'dan izin alınması koşuluyla ve alınan izindeki şartlara uygun olarak nemalandırılabilir.

7.7. Temerrüt ve Teminat Mekanizmasının Uygulanması

Üye Katılımcının 4.1 maddesinde yer alan esaslar çerçevesinde netleştirilecek günlük net takas borç tutarını zamanında ödememesi halinde temerrüt durumu gerçekleşmiş olacaktır. Temerrüt durumunda Üyeye, "TCMB Gecelik Borçlanma Faiz Oranı" üzerinden faiz yansıtılır ve teminat konusu varlıkların kullanımında aşağıdaki adımlar esas alınır:

- i. Mütemerrit Üyenin teminat varlıkları, öncelikle likiditesi en yüksek olanları tercih edilmek üzere nakde çevrilerek değerlendirilir ve bu durum, Sistemde yer alan tüm Üyelere gecikmeksizin bildirilir.
- ii. Takas borçlusu Üyenin teminat varlıkları, takas alacaklısı Üyelere alacakları oranında paylaşılır ve gerekli EFT talimatları verilir.
- iii. Yukarıdaki aşamalar neticesinde teminatın mutabakata esas borcu karşılayamaması halinde takas alacaklısı Üyeler bilgilendirilir. Bu ihtimalde Üyelerin alacaklarını kendilerince tahsil etmeleri beklenir.

Teminat mekanizmasının kullanılması sonucunda tahsil edilemeyen takas alacakları bakımından Sistem İşleticisinin herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Üyenin yükümlülüklerini yerine getirememesi dolayısıyla teminat mekanizmasına başvurması halinde söz konusu durum, gecikmeksizin Banka'ya bildirilir. Temerrüt dolayısıyla Bileşim'in risk izleme, teminat tamamlama veya ek teminat talep etmeye ilişkin yetkileri saklıdır.

8. TAM ATM FİNANSAL İŞLEM İTİRAZLARI İLE İLGİLİ KURALLAR

Üye Katılımcılarda oluşan finansal müşteri şikâyetlerinin çözümü için şikâyet yönetimi sistemleri adreslenmiştir. Üyelerin şikâyet yönetim sistemleri ile Bileşim şikâyet yönetim sistemi aralarında entegrasyon bulunmaktadır. Üyelerin kendi sistemlerinde aldıkları şikâyet kayıtlarının Bileşim şikâyet yönetim sistemine aktarılması beklenir. Bu kayıtların Bileşim tarafından incelenmesi ile yine şikâyet yönetim sistemleri aracılığı ile şikâyetler takip edilir, sonuçlandırılır ve grup içi NOT-ONUS kartlı/QR işlemler, olumlu, kısmi olumlu sonuçlanan işlemler takas ve hesaplaşmaya dahil edilir, müşteriye para iadeleri bankaları tarafından gerçekleştirilir. Finansal itirazlar ile ilgili süreç ve akışlar İşlem İtirazları Komite kararına göre belirlenir.

- i. Fraud itirazlar, kasa noksanı ve mutabakat sorunları Finansal İşlem İtirazlarının konusu olmayıp itiraz kaydı olarak iletilmez.
- ii. Müşterilerin Finansal şikâyeti müşteri/kurum sahibi bankalar tarafından modül üzerinden iletilmelidir.
- iii. Müşteri sahibi banka, itiraz edilen işleme ait İşlem İtirazları Komitesi'nde belirlenen zorunlu ve doğru bilgilerle şikâyet kaydını iletmelidir.
- iv. Mükerrer itirazlar banka sistemlerinde kontrol edilmelidir.
- v. Müşteri sahibi banka, işlem tarihinden itibaren 540 gün içerisinde şikâyeti Bileşim'e iletmelidir.
- vi. Müşteri itiraz kayıtları ile ilgili akıbeti sistem üzerinden takip edilmelidir.
- vii. Müşteri itirazının sonuçlanmasında jurnal ve ATM kasa sayım cevabı esas alınır. Bileşim Şikâyeti jurnal incelemesi sonrasında değerlendirir; şikâyet, eğer teyit edilmesi gereken bir işlem ise terminal sahibi Banka'ya iletir, kasa sayım cevabına göre Bileşim şikâyeti sonuçlandırır.
- viii. Kasa fazlasının tespiti için, fiziki sayım sonucu ile birlikte muhasebe skont kontrolleri, işlem tarihinden sonraki ATM Balans Kasa Fazlası/ATM fiziki fazla hesabı vb. incelemeler banka tarafından yapılarak Bileşim'e iletilmelidir. Jurnal kayıtları terminal sahibi banka tarafından görüntülenebilmektedir.
- ix. Aynı gün kasa sayımına giden ve sonuçlandırılan müşteri itirazı için Switch kaydı esastır. SLA den dolayı takas dosya kontrolü sağlanamaması nedeniyle oluşabilecek ödemeler Bileşim sorumluluğunda değildir.
- x. Reversal mesajı üretilen işlemlerin müşteri hesaplarına işlenmesi/iadesi müşteri sahibi banka sorumluluğundadır. Bileşim, kendi sorumluluk alanındaki operasyonel hatadan kaynaklı ödemelerden sorumludur.
- xi. Yabancı para onus itirazlar sistem içinde iletilecek olup olumlu/kısmi olumlu sonuçlanması durumunda dispute dosyasına finansal etkisi olmayan kayıt

yaratılacaktır. Not onus işlemlerde yabancı para işlem itirazları kabul edilmeyecektir. Not onus itirazlar olumsuz sonuçlandırılacak olup ödemeler terminal sahibi banka tarafından gerçekleştirilir.

- xii. Bileşim, şikâyet sonucunu Şikâyet Yönetim Sistemi aracılığı ile Üye ve müşteri sahibi bankaya iletir ve şikâyetin niteliğine bağlı olarak şikâyet sonucunda Müşteri sahibi banka ve Üyeye finansal kayıt yaratılır ve dispute dosyası oluşturulur; Not-onus kartlı/QR itiraz kayıtlarının finansal etkisi bulunmaktadır. Onus itirazlar için hesaplaşma dosyasına finansal etkisi olmayan kayıt yaratılır. Müşteri hesabına ödeme Banka tarafından yapılmalıdır.
- xiii. Kartsız İşlem/Fatura/Kurum Ödeme senaryolarında para üstü ve para sıkışması itirazlarında müşteriye ödeme terminal sahibi Banka tarafından gerçekleştirilir; hesaplaşma dosyasına finansal etkisi olmayan kayıt yaratılır.
- xiv. Sonuçlanan itirazla ilgili müşteri hesaplarına yapılacak iade işlemleri ve müşteri bilgilendirmeleri bankası tarafından gerçekleştirilir.
- xv. Dispute dosyası gün sonu oluşturulup, ertesi gün Mutabakat/Hesaplaşma dosyası Üyeler ile mutabık kalınan alana günlük olarak bırakılır. Bileşim tarafından TAM Takas ve Mutabakat sistemi olağan işleyişi uyarınca gün sonunda bankalar arası netleştirme Üyeler ile mutabık kalınan alana bırakılan dispute dosyası ile ilgili müşteri iade işlemleri Üyelerin sorumluluğundadır. Bankalararası ödeme iş günlerinde gerçekleşir.
- xvi. TTH Sistemi dışındaki itirazlar için takas dosyaları ile gelen chargeback işlemleri bankalarda çözümlenecek ve chargeback kurallarına göre takibi bankalar tarafından yapılacaktır.
- xvii. Bileşim Şikâyet yönetiminde olumlu/kısmi olumlu kapatılan not onus kartlı ve Qr itiraz kaydının dispute dosyasına yanlış, mükerrer nedenlerle ile dahil olması sonucunda yanlış eklenen dispute kaydı için Bileşim tarafından Dispute Düzeltme (reversal) yapılmaktadır. Dispute reversal kaydı, RDISPUT işlem kodu ile finansal yönü dispute kaydının tersi yönündedir. Dispute kaydında issuer alacaklı(Credit), Rdisput kaydında issuer borçlu(D) olarak hesaplaşmaya yansımaktadır. Şikâyet ekranına yansımaması olmamakta, dispute dosyası kayıt deseninde ise işlem kodu dışında bir değişiklik olmamaktadır. Dispute reversal kaydı, Dispute kaydına ait itiraz numarası ve orginal işlem bilgilerini taşımaktadır.Dispute reversal kaydı(RDISPUT) alan bankaların müşteri ve kasa tarafındaki muhasebe kaydını iade tutarı alanında yer alan tutar kadar finansal yönü doğrultusunda düzeltmeleri gerekmektedir.
- xviii. Üye bankaların kasa sayımına gönderilen itiraz kaydına cevap verme süresi Onsite ATM için 9 saat – Offsite ATM için 16 iş saatidir.
- xix. Bileşim'in itiraz kaydını sonuçlandırma süresi 6 iş saatidir(resmi/dini/haftasonu günleri hariçtir).

- xx. Kasa sayımına iletilip ATM sahibi bankadan cevap dönülmeyen ticketlar için nihai sorumluluk süresi, para çekme itirazlarında 10, para yatırma itirazlarında 15 takvim günü olarak belirlenmiştir. Nihai sorumluluk süresi içinde cevap dönülmeyen itiraz kayıtları Bileşim tarafından "Olumlu - Acq Bankadan cevap alınamadı" ticket kapama kodu ile sonuçlandırılacak olup finansal sorumlu ATM sahibi bankadır.

Finansal İtirazlar için SLA Seviyeleri Kapsamı:

İş günleri Pazartesi ve Cuma günleri arasındaki, hafta sonu ve resmi tatil günleri dışındaki günlerdir. Bu süre iş günlerindeki mesai saatlerinden oluşmaktadır.

Şikâyet kaydının Bileşim'e ulaştığı anda, belirlenen SLA süreleri başlar. Şikâyetin ulaştığı anın belirlenmesi bakımından katılımcının Bileşim' e ilettiğini belgeleyen kayıtlar esas alınır.

Ticket terminal sahibi bankayakasa sayımı için iletildiğinde Bileşim'in SLA'i durur. Bankadan kasa sayım cevabı geldiğinde Bileşim SLA'yi kaldığı yerden devam eder.

Çalışma saatleri 09:00-18:00 zaman dilimini kapsar.

Çalışma saatleri önceden yazılı olarak haber vermek ve tarafların mutabakatı şartıyla değiştirilebilir.

Mücbir sebepler, olağanüstü sistem sorunları SLA süresine dahil edilmeyecektir.

Teknik inceleme nedeni ile farklı ekip/vendorlara iletilen ve Üyeden kasa sayım sonucunu bekleyen ticketlar SLA süresine dahil değildir.

TAM ATM Finansal İşlem İtirazları SLA			
Muhattap	Hizmet Konusu	SLA Süreleri	
Bileşim	Finansal müşteri şikayetleri çözüm süresi	6 İş Saati	
Terminal Sahibi Banka	Kasa sayım sonucunun iletilmesi	Onsite	9 İş Saati
		Offsite	16 İş Saati
Terminal Sahibi Banka	Nihai Sonuçlanma Süresi (Kasa sayımına cevap dönülmemesi durumunda sorumluluk süresi)	Para Çekme	10 Takvim Günü
		Para Yatırma	15 Takvim Günü

- ✓ İş günleri Pazartesi ve Cuma günleri arasındaki, hafta sonu ve resmi tatil günleri dışındaki günlerdir. Bu süre iş günlerindeki mesai saatlerinden oluşmaktadır.

- ✓ Şikâyet kaydının Bileşim'e ulaştığı anda, belirlenen SLA süreleri başlar. Şikâyetin ulaştığı anın belirlenmesi bakımından katılımcının Bileşim' e ilettiğini belgeleyen kayıtlar esas alınır.
- ✓ Ticket terminal sahibi bankaya kasa sayımı için iletildiğinde Bileşim'in SLA'i durur. Bankadan kasa sayım cevabı geldiğinde Bileşim SLA'yi kaldığı yerden devam eder.
- ✓ Çalışma saatleri 09:00-18:00 zaman dilimini kapsar.
- ✓ Çalışma saatleri önceden yazılı olarak haber vermek ve tarafların mutabakatı şartıyla değiştirilebilir.
- ✓ Mücbir sebepler, olağanüstü sistem sorunları SLA süresine dahil edilmeyecektir.
- ✓ Teknik inceleme nedeni ile farklı ekip/vendorlara iletilen ve Üyeden kasa sayım sonucunu bekleyen ticketlar SLA süresine dahil değildir.

9. Diğer Sistemlerle İlişkiler

TTH Sistemi sadece kendi katılımcıları arasında gerçekleşen transfer işlemlerini kapsamakta olup, TTH Sisteme Üye olmayanlara ait işlemler, doğrudan doğruya işlemin yapıldığı ATM sahibi Üye aracılığı ile Bileşim gerekli altyapıyı hazırlayana kadar ilgili diğer sistemlere yönlendirilir. Altyapı hazırlandıktan sonra tüm yapı Bileşim üzerinden ilerleyecektir.

TTH Sistemi dışında yapılan işlemler hakkında Bileşim'in sorumluluğu uygulama yazılımı ve üyelerle haberleşmesi ile sınırlıdır. Tüm yapı Bileşim üzerinden ilerlendiğinde sorumluluğun tamamı Bileşim'de olacaktır.

10. Sistem Yeniden Yapılandırma Planları

Bileşim, Yönetmelik'in 23.maddesi kapsamında oluşturulmuş mekanizmaların kullanılmasına rağmen, Üyelerin veya kendisinin yaşadığı mali sorunlar, likidite sıkışıklığı, sermaye yeterliliğine ilişkin sıkıntılar veya yapısal zayıflıklar oluşması halinde; öncelikle ana hissedarlardan yeterli miktarda finansman desteğine (sermaye artırımı, piyasa koşullarına uygun bir faiz oranı ile borçlanma, vs.) başvuracaktır. Söz konusu finansman desteğinin yeterli olmaması halinde Bileşim'in bankalar nezdinde kısa vadede kredi kullanabilmesine yönelik o zaman yürürlükte bulunan kredi sözleşmeleri devreye alınacaktır.

11. Üye Risk İzleme Çerçevesi

TAM Takas ve Hesaplaşma Sisteminde takas ve mutabakat sürecinde borçlu Üyelerin yükümlülüğünü yerine getirememesi durumunda alacaklılara ödeme yapılamaması, borçlu Üyelerin sistemde oluşturduğu likidite riskini oluşturmaktadır.

TAM Ortak ATM Sistem İşletimi, katılımcılardan kaynaklanan riski ölçer, izler ve yönetir. Ölçme ve izleme çalışmaları aşağıda belirtilen prensip ve uygulamalar doğrultusunda yapılır. Tüm Üyelere ve dolayısıyla sistemin işleyişine yönelik riskin etkin yönetilmesi için gerekli aksiyonlar alınır.

Risk izleme göstergeleri;

- Etki Değeri (TAM Takas ve Hesaplaşma Riskinin Üyenin Likidite Riski İçerisindeki Payı)
- Olasılık Değeri (Üyenin Likidite Karşılama Oranı)

ile değerlendirmeye tabi tutulur. Risk, etki değeri ve olasılık değerinin çarpılmasıyla hesaplanır. Bu yöntem ile hesaplanan yapısal risktir. Yapısal riski "yüksek" ve "çok yüksek" olanlar için risk azaltıcı unsur analizi yapılarak artık risk hesaplanır. Üye risk izleme çerçevesinin detaylarına aşağıda yer verilmektedir:

Etki Değeri (TAM Takas ve Hesaplaşma Riskinin Üyenin Likidite Riski İçerisindeki Payı)

Üyenin, bir önceki aydan itibaren geçmiş 1 yıl (252 iş günü) içerisindeki günlük net borçlarının en yüksek olduğu 3 (Üç) iş gününün ortalaması hesaplanır.¹

Hesaplanan bu değer; Üyenin, "*Bankaların Likidite Karşılama Oranı Hesaplamasına İlişkin Yönetmelik*" kapsamında bağımsız denetim raporlarıyla kamuya açıkladığı, "*Otuz gün içinde gerçekleşmesi beklenen toplam nakit çıkışlarının (Dikkate Alınma Oranı Uygulanmış TP+YP)*" günlük ortalama değerine oranlanır ve aşağıdaki tablodaki karşılığı üzerinden riskin etki değeri belirlenir:

---

¹ (Koşullu Riske Maruz Değer (Conditional VaR/Expected Shortfall) olarak adlandırılmaktadır. Enflasyon düzeltilmesi yapılmış seri üzerinden hesaplanır.

Etki Değeri	Hesaplama Aralığı
1 (Çok düşük)	Hesaplanan Değer $\leq$ %5
2 (Düşük)	%5 < Hesaplanan Değer $\leq$ %15
3 (Orta)	%15 < Hesaplanan Değer $\leq$ %25
4 (Yüksek)	%25 < Hesaplanan Değer $\leq$ %50
5 (Çok Yüksek)	%50 < Hesaplanan Değer

Olasılık Değeri (Üyenin Likidite Karşılama Oranı)

Üyenin, "Bankaların Likidite Karşılama Oranı Hesaplamasına İlişkin Yönetmelik" kapsamında bağımsız denetim raporlarıyla kamuya açıkladığı "Likidite Karşılama Oranı ((Dikkate Alınma Oranı Uygulanmış TP+YP)" aşağıdaki tablodaki karşılığı üzerinden olasılık değeri olarak kabul edilir.

Olasılık Değeri	Likidite Karşılama Oranı
1 (Çok düşük)	Üye LKO $\geq$ 180
2 (Düşük)	180 > Üye LKO $\geq$ 160
3 (Orta)	160 > Üye LKO $\geq$ 140
4 (Yüksek)	140 > Üye LKO $\geq$ 120
5 (Çok Yüksek)	120 $\geq$ Üye LKO

Etki değeri hesaplamasında orta ve üzeri etki değeri belirlenmesi durumunda, Üyenin güncel likidite karşılama oranı tablosu aylık olarak talep edilir. Üye, takip eden ayın 10. iş gününe kadar söz bilgileri Bileşim'e iletmekle yükümlüdür. Bu durumda bir önceki ay gerçekleşen "Likidite Karşılama Oranı" ve "Otuz gün içinde gerçekleşmesi beklenen toplam nakit çıkışları" üzerinden hesaplamalar gerçekleşir.

Belirlenen etki ve olasılık değerlerinin çarpımı doğrultusunda aşağıdaki matris kullanılarak yapısal risk sınıfı belirlenir:

Etki x Olasılık	Risk Sınıfı
1 ve 4 Arası	Düşük
5 ve 9 Arası	Orta
10 ve 16 Arası	Yüksek
17 ve 25 Arası	Çok Yüksek

Etki	Olasılık				
	1	2	3	4	5
1	Düşük	Düşük	Düşük	Düşük	Orta
2	Düşük	Düşük	Orta	Orta	Yüksek
3	Düşük	Orta	Orta	Yüksek	Yüksek
4	Düşük	Orta	Yüksek	Yüksek	Çok Yüksek
5	Orta	Yüksek	Yüksek	Çok Yüksek	Çok Yüksek

Yapısal Risk sınıfı "Yüksek" ve "Çok Yüksek" olarak belirlenen Üyeler için "Risk Azaltıcı Unsur" analizine geçilir ve sonucunda artık risk sınıfı belirlenir.

Risk azaltıcı unsur analizinde aşağıdaki kriterler dikkate alınır.

- Sermaye Yeterlilik Rasyosu: Üyenin, bir önceki bağımsız denetim raporunda yer alan sermaye yeterlilik rasyosunun BDDK'nın ihtiyatlı oranı dahilinde olması ve sektör ortalamasından anlamlı düzeyde ayrılmaması olumlu olarak yorumlanır.
- Kredi Derecelendirme Notu: Üyenin, Kredi Derecelendirme Kuruluşları tarafından belirlenen "Kısa Vadeli Türk Para Mevduatı" notunun sektör ve ülke notu ile anlamlı düzeyde ayrılmaması olumlu olarak yorumlanır.
- Net İstikrarlı Fonlama Oranı: Üyenin, bir önceki bağımsız denetim raporunda yer alan "Bankaların Net İstikrarlı Fonlama Oranı Hesaplamasına İlişkin Yönetmelik" uyarınca hesaplanan net istikrarlı fonlama oranının yasal sınırlar dahilinde olması ve sektör ortalamasından anlamlı düzeyde ayrılmaması olumlu olarak yorumlanır.
- Kaldıraç Oranı: Üyenin, bir önceki bağımsız denetim raporunda yer alan "Bankaların Kaldıraç Düzeyinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik" uyarınca hesaplanan kaldıraç oranının yasal sınırlar dahilinde olması ve sektör ortalamasından anlamlı düzeyde ayrılmaması olumlu olarak yorumlanır.

Risk azaltıcı unsurların olumlu değerlendirilmesi durumunda, Bileşim tarafından Üye artık riski, üye yapısal risk sınıfının altında değerlendirilebilir. Nihai değerlendirme sonucu artık riski "Yüksek" ve "Çok Yüksek" olarak sınıflandırılan üyeler için aşağıda belirtilen aksiyon adımları uygulanır:

1. Bileşim Üst Yönetimi ilgili Üyeye bildirimde bulunur.
2. Üyeden söz konusu risklerin azaltılmasına yönelik olarak "*Risk Azaltıcı Önlemler Planı*" talep edilir. Üye on (10) iş günü içerisinde ilgili "*Risk Azaltıcı Önlemler Planı*" Üyeyi temsile yetkili kişilerce onaylanmış şekilde Bileşim ile paylaşmak ile yükümlüdür.
3. Risk azaltıcı önlemler planı aşağıdaki hususları kapsar:

Üye, risk azaltıcı unsurlara yönelik güncel verileri Bileşim ile paylaşır.

İlgili mevzuat uyarınca hazırlanan likidite riskine yönelik "*Acil Durum Fonlama Planı*" Bileşim'e iletilir.

Acil durum fonlama planının uygulanmasına yönelik tetikleyici göstergelere yönelik güncel durum bilgisi Bileşim'e iletilir ve gerektiğinde uygulamaya alınma durumuna yönelik Üyeden bilgi alınır.

4. Risk azaltıcı önlemler planının iletilmemesi, gerektiği durumda uygulanmaması ya da yetersiz görülmesi halinde bu durum TCMB'nin ve sistemin özel statülü katılımcılarının görüşüne sunulur.
5. TCMB ve özel statülü katılımcıların görüşü dikkate alınarak, Bileşim Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanacak aksiyonlar alınır. Bileşim Yönetim Kurulu, bu aşamada, Üyenin teminatının artırılması, Üyenin risk göstergelerinin belirli bir süre yakın izlemeye alınması ya da TAM Takas ve Hesaplaşma Sisteminden çıkartılması dahil olmak üzere her türlü kararı alma konusunda yetkilidir.

12. Sistemin Faaliyetlerine İlişkin Diğer Hususlar

Bileşim, Sistemin işleyişine dolaylı olarak etki eden yahut Üyelerin finansal işlemleri ile TTH Sistemi içerisinde gerçekleştirilecek her türlü takas, netleştirme ve ödeme işlemlerini kolaylaştırmaya, geliştirmeye ve/veya güvenli kılmaya yönelik faaliyetleri yürütecektir.

Bileşim'in bu minvalde faaliyet yürütebilmesi; iş akış planları ve risk yönetiminin oluşturulması, Banka tarafından verilen faaliyet izninin söz konusu faaliyetleri de kapsar nitelikli olması ve -Banka'nın gerekli görmesi halinde- ilave öz kaynak yükümlülüğünü sağlamış olmasına bağlıdır.

13. Uyuşmazlık Çözüm Yolları

Bileşim ile Üyeler arasında, başta takas ve mutabakat işlemleri olmak üzere vuku bulacak uyuşmazlıkların çözümünde, yargı mercilerine müracaattan önce "Uyuşmazlık Çözüm Kurulu"nun müzakerede bulunması zorunludur.

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, Bileşim ile uyuşmazlığın karşı tarafını teşkil eden Üynin (uyuşmazlığa dahil birden fazla üye varsa her bir üyenin) tayin edeceği en az bir en fazla iki temsilciden oluşur ve taraflardan birinin müzakere talebinde bulunmasını müteakip azami üç (3) iş günü içerisinde toplanır.

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun söz konusu ihtilaflara ilişkin 3 iş günü arayla en çok 2 oturum yapması esastır.

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yapacağı müzakerelerde Bileşim'in ve tarafların resmî nitelikteki kayıtları esas alınır.

Müzakerelerde beyan edilen her türlü ikrar, teklif ve beyanlar gizli olup, taraflarca aleyhe delil olarak kullanılması yasaktır.

Uyuşmazlığın çözümü halinde Uyuşmazlık Çözüm Kurulu tarafından hazırlanıp imza edilecek belge taraflar için bağlayıcı olup; bu belgede yer alan tespit, kayıt ve ikrar niteliği taşıyan sair beyanlar, taraflar için kesin delil teşkil edecektir.

İşbu madde, Bileşim'in sistemden çıkarılma ile disiplin kurallarına ilişkin yetkilerini kullanması halinde uygulanmaz.